

PATOLOGICKÉ HRÁČSTVÍ

Bc. Tereza Guldová

PATOLOGICKÉ HRÁČSTVÍ

- ▶ Patologické hráčství patří podle Mezinárodní klasifikace nemocí mezi návykové a impulzivní poruchy, tedy ne mezi závislosti.
- ▶ Porucha spočívá v častých opakovaných epizodách hráčství, které převládají na úkor sociálních, materiálních, rodinných a pracovních hodnot a závazků.
- ▶ Gambler je osoba muž či žena s problémem nutkavého hazardního hraní či sázení: patologický hazardní hráč.

NUTKAVÉ A IMPULZIVNÍ PORUCHY

Patologické hráčství (gambling)

Patologické zakládání požárů (pyromanie)

Patologické kradení (kleptomanie)

Trichotillomanie (nutkání k vytrhávání vlasů)

Jiná nutkavá a impulzivní porucha

(na rádiu, hudbě, televizi, na mobilních telefonech, na internetu, hrách)

RIZIKOVÉ FAKTORY

- ▶ Biologické
 - Genetické predispozice zvyšující pravděpodobnost vzniku závislosti
 - Spíše u mužů – nižší hladina endorfinů
- ▶ Psychologické
 - Lidé méně odolní vůči stresu, snížená schopnost sebekontroly, zvýšená impulzivita
 - Lidé trpící depresemi, po traumatu (smrt v rodině, ...)

RIZIKOVÉ FAKTORY

► Sociální

- Snadná dostupnost, zaměstnání v hernách, barech apod. místech s možností konzumace alkoholu
- nezaměstnanost
- Poruchy v rodinných vztazích, emočně chladné prostředí, nezájem o děti nebo naopak přílišná láska
- Vliv vrstevníků a přátel

PŘÍZNAKY – SUBJEKTIVNÍ

- ▶ neustálé přemýšlení nad hrou, vymýšlení strategií
- ▶ přemýšlení nad možnostmi, jak si obstarat peníze na hraní
- ▶ fantazie o investici neexistující výhry
- ▶ ztráta zájmu o rodinu, přátele, koníčky
- ▶ abstinenční syndrom
- ▶ nervozita a roztěkanost
- ▶ podrážděnost až agresivita
- ▶ nespavost
- ▶ úzkost, deprese, strach
- ▶ pocity viny, beznaděje
- ▶ sebevražedné myšlenky

PŘÍZNAKY – OBJEKTIVNÍ

- ▶ ztráta zájmu o dění v rodině, práci
- ▶ roztěkanost, podrážděnost, výkyvy nálad, uzavřenost
- ▶ častý pobyt mimo domov nebo hledání záminek, jak z domova odejít
- ▶ tajné hraní, lhaní, podvádění
- ▶ zlehčování problému s hraním
- ▶ odkládání povinných plateb
- ▶ půjčování peněz, narůstající dluhy
- ▶ krádeže peněz, cenností nebo jiného majetku z domácnosti
- ▶ zastavování majetku
- ▶ nespavost
- ▶ nezvyklá konzumace alkoholu nebo jiných návykových látek
- ▶ poškozené zdraví

KRITÉRIA (> 5)

- ▶ zamestnávání se hazardní hrou (uvažovaná o hře, plánování hry).
- ▶ Aby docílili žádoucího vzrušení musí zvyšovat množství peněz vkládaných do hazardní hry.
- ▶ Opakovaně a neúspěšně se pokouší hazardní hru ovládat, redukovat nebo s ní přestat.
- ▶ Používá hazardní hru jako prostředek jak uniknout problémům nebo mírnit pocity bezmoci, viny.
- ▶ Když se pokouší snížit hazardní hru nebo s ní přestává, cítí neklid a podrážděnost.
- ▶ Po ztrátě peněz při hazardní hře se následujícího dne k hazardní hře vrací, aby e vyhrál nazpět.
- ▶ Lže příbuzným, aby tak zakryl rozsah svého zaujetí hazardní hrou.
- ▶ Dopustil se ilegálních činů jako je padělání, podvodů, krádeží nebo zpronevěry kvůli hazardní hře.
- ▶ Ohrozil nebo ztratil kvůli hře signifikantní vztahy, zaměstnání, vzdělání nebo kariéru.
- ▶ Spoléhá se na druhé, aby mu poskytli finanční prostředky a mírnili tak zoufalou životní situaci, do které se dostal kvůli hazardní hře.

VZNIK ZÁVISLOSTI – 1. FÁZE VÝHER

- ▶ nenápadná
- ▶ občasné hraní s fantazií o výhře
- ▶ zvyšování frekvence hraní
- ▶ zvyšování sázek
- ▶ přehnaný optimismus
- ▶ chlubení se neuskutečněnými výhrami
- ▶ přechod k osamělé hře
- ▶ osvojování si hráčského žargonu

2. FÁZE PROHRÁVÁNÍ

- ▶ neschopnost přestat s hrou
- ▶ ztráta kontroly nad chováním
- ▶ snaha o kontrolu výše investovaných peněz
- ▶ snaha získat zpět ztracené peníze a přestat s hrou
- ▶ snížená schopnost čelit nutkavým impulsům k hraní
- ▶ tajné hraní
- ▶ skrývání důsledků hraní před rodinou
- ▶ vykrývání ztráty peněz zastavováním, rozprodáváním majetku nebo půjčkami
- ▶ narůstající dluhy a exekuce
- ▶ problémy v rodině i zaměstnání
- ▶ popírání reality

3. FÁZE ZOUFALSTVÍ

- ▶ zbožné přání o výhře a splacení dluhů
- ▶ zpronevěry a podvody, trestná činnost
- ▶ ztráta majetku
- ▶ obviňování druhých
- ▶ zhoršující se tělesné zdraví
- ▶ rozpad rodiny, ztráta přátel, zaměstnání
- ▶ uvažování a pokusy o sebevraždu

3 PSYCHOLOGICKÉ ASPEKTY

- ▶ neschopnost odolat impulsu, pokušení, přestože dotyčný ví, že jeho jednání je nežádoucí – nedokáže odolat hře a také v ní není schopen přestat
- ▶ uvědomované napětí, předcházející tomuto jednání, které dotyčný nedokáže snížit jinak, než tak, že začne hrát („neklid, tlak, nepohoda, výbuch energie“)
- ▶ hraní je spojeno s pocitem uspokojení – gambler prožívá příjemné vzrušení, jehož intenzita je přímo úměrná výši hazardu, riziku ztráty

http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/podkuzi/_zprava/510860

úvod+život s gamblerem

Léčba závislosti

- ▶ velice obtížná a zdlouhavá
- ▶ ambulantní, ústavní
- ▶ trvá několik měsíců až let
- ▶ jedinec se musí chtít léčit, cílem je úplná abstinence
- ▶ důležitá podpora rodiny
- ▶ motivační tréninky připravují k odmítání nabídek ke hře pro zamezení recidivy
- ▶ někdy dochází k situaci, že si jedinec není ochotný připustit svoje problémy a léčba je pak neúspěšná ba nemožná
- ▶ Nejhůře se léčí lidé, kteří se připravili hraním o majetek, rozpadlo se jim rodinné zázemí, přišli o dobrou práci nebo jsou trestně stíháni. Devastace jejich života je tak velká, že návrat do normálního života je téměř nemožný.

LÉČBA ZÁVISLOSTI – 4 I-fáze

- 1. Inventura** – zjistit pac. životní situaci (práci, rodinu, finance a zdraví) a jasné rozhodnutí pracovat na sobě a změnit stávající situaci.
- 2. Informace** – pro pac. je zásadní znát všechny informace, které jsou důležité pro jeho uzdravení.
- 3. Iniciace** – pac. si uvědomuje svou nemoc a že musí spolupracovat. Nácvik sociálních dovedností, v nichž má nemocný problém (komunikace, problémy v rodině) a sebekontroly bez, které může dojít k recidivám.
- 4. Idea** – pac. se snaží uspořádat nový život bez hazardu. Je nutné si najít nové koníčky, zaměstnání a uspořádat narušené rodinné vztahy.

Léčba závislosti – 4 části

- ▶ **přerušení hraní** – s přerušáním hraní souhlasí pacient a jde na ústavní nebo ambulantní léčbu
- ▶ **změna zacházení s financemi** – přemýšlí nad finančními problémy. Je proto nutné provést seznam dluhů a stanovit si pevný rozpočet na splácení.
- ▶ **prevence recidivy** – bažení má na recidivu nejvíce negativní působení. Nutné zamezit přístupu k předmětům, které mohou bažení vyvolat. U pacientů se snaží vypěstovat dodržování denního režimu, který zamezuje vzniku únavy, vyčerpání nebo naopak k euforii.
- ▶ **úprava svého životního stylu** – pac. si musí sám uvědomit, že musí zásadně změnit svůj dosavadní způsob života a uvědomit si priority.

RECIDIVA

- ▶ Opakovaný návrat k hraní
- ▶ Pokusit se recidivu zastavit
- ▶ Promluvit si o pocitech s někým blízkým
- ▶ Vyhledat odbornou pomoc – linka důvěry, krizová centra

http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/podkuzi/_zprava/510860

léčba

SOCIÁLNÍ DŮSLEDKY

- ▶ rozpad rodiny, osamělost, narušení výchovy dětí
- ▶ ztráta či výrazné omezení zájmových aktivit, zaměstnání, přátel
- ▶ zadlužení, půjčky, krádeže, trestná činnost, prostituce
- ▶ násilí ze strany jiných osob, bezdomovectví
- ▶ sociální problémy (hmotná nouze), snížení životní úrovně, chudoba
- ▶ veřejná ostuda rodiny, ztráta důvěryhodnosti

SOCIÁLNÍ DŮSLEDKY

- ▶ pozdní příchody a absence v zaměstnání
- ▶ zhoršená kvalita práce
- ▶ pokusy prodat v práci osobní, případně ukradené věci
- ▶ krádeže majetku zaměstnavatele
- ▶ vyšší riziko korupce
- ▶ úrazů v důsledku vyčerpání
- ▶ zneužívání alkoholu nebo jiných drog

Anonymní Gambleři v Česku

- ▶ vznik v Brně dne 17.1.20 08
- ▶ Založeno mužem, který propadl ruletě a o vše přišel (práci, byt, majetek, koníčky, vztahy)
- ▶ konají se pravidelné mítinky každý čtvrtek včetně svátků a prázdnin
- ▶ poselství AG: uzdravení, povzbuzení, pomoc těm, kteří skutečně touží opustit svět hazardních her a sázek, i lidem, kteří by chtěli budovat AG v místě svého bydliště.
- ▶ <http://anonymnigambleri.cz/>

PREVENCE – rodiče

- ▶ s dítětem přátelský vztah založený na důvěře a naslouchání
- ▶ dostatek informací o rizikových faktorech, se kterými se může jejich dítě dostat do styku
- ▶ předejít nudě u dítěte, zaujmout ho zájmovým kroužkem, mít na dítě dostatek času
- ▶ dodržovat stanovená pravidla, za porušení adekvátní trest
- ▶ budovat zdravé sebevědomí u dítěte a mělo by umět odmítnout nabídku ke hře

PREVENCE – škola

- ▶ Předat informace o závislostech a jejich negativních důsledcích
- ▶ Přednášky odborníků
- ▶ Přednášky závislých a vyléčených lidí
- ▶ V oblasti škol zakázané herny

PATOLOGICKÉ HRÁČTVÍ GAMBLING

CO JE TO GAMBLING?

Porucha se projevuje opakovanými epizodami hráčství (minimálně dvě nebo více epizod hráčství v průběhu jednoho roku), které dominují v životě postiženého jedince a vedou k poškození rodinných, sociálních, pracovních a materiálních hodnot.

PATOLOGICKÝ HRÁČ - GAMBLER

popisuje obtížně kontrolovatelné intenzivní puzení ke hře (obdoba cravingu, projevujícího se u osob závislých na drogách) a není schopen zastavit hráčství svoji vůlí, stejně jako není schopen ovládnout zaujetí myšlenkami na hru a představami o okolnostech spojených s touto činností.

FÁZE VZNIKU A VÝVOJE PORUCHY

FÁZE VÝHER:

Dotyčná osoba hraje pouze občas, výhry převažují nad prohrami. Objevuje se vzrušení před hrou a během ní, postupně dochází ke zvyšování sázek a častějšímu hraní. Dostávají se fantazie o velké výhře, ke které opravdu někdy dochází, následuje euforie a chlubení se výhrou, neodůvodněný optimismus, posléze osamělé hraní.

FÁZE PROHRÁVÁNÍ:

Postižená osoba myslí zejména na hraní, nedokáže přestat hrát, půjčuje si peníze, skrývá hru, chová se bezohledně vůči rodině, má kvůli hře absence v zaměstnání, odkládá splácení dluhů, dochází ke změnám osobnosti (podrážděnosti, neklidu, uzavřenosti). Rodinný život je vážně narušen, následují velké půjčky, včetně nelegálních, neschopnost splácet dluhy, zanedbávání zdraví.

FÁZE ZOUFALSTVÍ:

Gambler stále více prohrává, obviňuje druhé, má výčitky svědomí, dopouští se trestné činnosti, objevuje se panika, beznaděj, myšlenky na sebevraždu nebo sebevražedné pokusy, rozvod, konzumace alkoholu a jiných drog, zhroucení.

VAROVNÉ SIGNÁLY

- člověk hraje častěji a hazardní hra mu zabírá čas, který by mohl trávit (případně dříve trávil) mnohem užitečněji a příjemněji
- zanedbává školu, práci, rodinu, přátele a zájmy
- začne lhát, podvádět, někdy i krást
- ve vztahu ke hře se špatně ovládá - pokračuje v hraní i tehdy, když je v jasném rozporu s jeho zájmy.

Kam se mohu obrátit pro pomoc?

Název organizace	Kontaktní osoba	Kontakt telefon/e-mail	Kontakt adresa
Psychiatrická léčebna Jihlava odd. pro léčbu závislostí AT ambulance	prim. MUDr. Jana Bartesová	567 552 313 j.bartesova@plj.cz 567 552 185 ambulanceat@plj.cz	Brněnská 54 Jihlava
Psychiatrická léčebna Havlíčkův Brod oddělení návykových nemocí	prim. MUDr. Hana Houdková	569 478 170 hhoudkova@plhb.cz	Rozkošská 2322 Havlíčkův Brod
Psychiatrická léčebna PATEB s.r.o. oddělení závislostí	prim. MUDr. Věra Benešová	568 450 790 pateb@pateb.cz	Budějovická 625 Jemnice
Ambulance pro léčbu závislostí	MUDr. Juraj Tkáč	Po, Út, Čt, Pá: 567 574 555 605 717 470 info@at-ambulance.cz Středa: 566 690 204 info@poliklinikazr.cz	Vrchlického 57 Jihlava Studentská 4 Žďár nad Sáz.

Linka bezpečí – Rodičovská linka: **840 111 234**

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Individuální projekt „Podpora systému primární prevence sociálně patologických jevů“

SITUACE V ČR

- ▶ V roce 2011 bylo léčeno v ambulantních zdravotnických zařízeních 1 385 pacientů s diagnózou F63.0.
- ▶ V psychiatrických léčebnách a na psychiatrických odděleních lůžkových zařízení bylo s touto diagnózou hospitalizováno celkem 560 případů.

SEZNAM ZDROJŮ

- ▶ Péče o pacienty s diagnózou F63.0 – patologické hráčství v ambulantních a lůžkových zařízeních ČR v letech 2005–2011. Ustav zdravotnických informací a statistiky ČR, Praha. 29. 10. 2012 Dostupný z WWW: <http://www.uzis.cz/category/tematicke-rady/zdravotnicka-statistika/patologicke-hracstvi>
- ▶ JUNÁŠKOVÁ , S. *Gamblerství jako patologický jev v České republice*: diplomová práce. Brno : Masarykova univerzita, Fakulta pedagogická, 2008. 84 l. Vedoucí diplomové práce: Mgr. Lenka Gulová, Ph.D.
- ▶ SRCHOVÁ, D. *Závislost na hracích automatech: diplomová práce*. Pardubice, Univerzita Pardubice, Fakulta filosofická, 2012. 65 l. Vedoucí diplomové práce: PhDr. Tomáš Boukal, PhD.
- ▶ VELÍMOVÁ, Š. *Patologické hráčství a osobnost gamblera: diplomová práce*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta pedagogická, 2010. 87 l. Vedoucí diplomové práce: RNDr. Alice Prokopová, PhD.

SEZNAM ZDROJŮ

- ▶ Anonymní Gambleri Cesko [online]. P.a. 28.03.2013 c1998 –2013 [cit. 1.4.2013]. Dostupný z WWW: <http://anonymnigambleri.cz/>
- ▶ Gambling stop [online]. c nedohledán [cit. 1.4.2013]. Dostupný z WWW: <http://www.gambling.wbs.cz/>
- ▶ KADEŘÁBEK, P., VÝBORNÁ, L. Radiožurnál – Jsem nemocný, jsem gambler [online]. c1997–2013 [cit. 1.4.2013]. Dostupný z WWW: http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/podkuzi/_zprava/510860
- ▶ Závislosti – Pomoc v krizi – Poradenství – Léčba: Závislost na hraní [online]. c all right reserved [cit. 1.4.2013]. Dostupný z WWW: <http://www.zavislosti.com/index.html>